

16.4.2020

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausunto annettu lausuntopalvelun kautta 22.4.2020

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö VN 6446/2019 Hallituksen esitys eduskunnalle työntekijöiden lähettämistä annetun lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää Eläketurvakeskukselta lausuntoa hallituksen esityksen luonnoksesta työntekijöiden lähettämistä annetun lain muuttamisesta.

Esitettävät muutokset koskisivat lähetettyihin työntekijöihin sovellettavien palkkasäännöksiä täsmentämistä ja majoitusolosuhteita koskevien vaatimusten soveltamista lähetettyihin työntekijöihin samoin kuin kansallisiin työntekijöihin. Lisäksi muutokset koskisivat työnantajan velvollisuutta korvata Suomen tavanomaisesta työpaikasta liikkumisesta lähetetyille työntekijälle aiheutuvat matka-, majoitus- ja ruokailukustannukset lähettämisen aikana. Hallituksen esityksessä esitetyillä muutoksilla pyritään edistämään lähetettyjen työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua työehdoissa kansallisten työntekijöiden kanssa sekä yritysten tasavertaista kilpailua.

Ehdotetuilla muutoksilla pantaisiin täytäntöön palvelujen tarjoamisen yhteydessä tapahtuvaa työntekijöiden lähettämistä työhön toiseen jäsenvaltioon koskevan direktiivin 96/71/EY muutosdirektiivi (EU) 2018/957. Direktiivi on pantava täytäntöön 30.7.2020. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 30.7.2020. Työntekijöiden lähettämisen ilmoittamista koskevat säännösmuutokset tulisivat voimaan ilmoitusmenettelyn vaatimien teknisten muutosten valmistuttua 1.10.2021.

Lausuntopyynnössä on pyydetty erittelemään vastaukset lausuntopyynnössä esitetyn jaottelun mukaisesti.

Eläketurvakeskuksen kanta**Kohta 2) Kustannusten korvausta koskevat ehdotukset, yleisen järjestyksen mukainen suojasäännös ja olettasäännös**

Ehdotus pyrkii siihen, että jatkossa säänneltäisiin nykytilaa täsmällisemmin, mitkä kaikki lähetettynä olosta työntekijälle maksettavat erityiset korvaukset ja myös lisät, jotka eivät koske lähetettynä olosta johtuneita tosiasiallisia kustannuksia, katsottaisiin osaksi työntekijän palkkaa. Olennaista olisi esityksen mukaan erottaa se, mikä työnantajan maksama erä työntekijälle on tosiasiallisten kustannusten korvauksena ja mikä on katsottava palkaksi. Epäselvissä tilanteissa maksetut lähettämistä johtuvat lisät/erät katsottaisiin kustannusten korvaukseksi eikä palkaksi.

16.4.2020

Esityksessä todetaan, että sillä pyritään edistämään selkeyttä työnantajan maksamien erien luonteesta eli helpottamaan valvontaviranomaisten arviointia työntekomaan pakollisten työehtojen täyttymisestä. Tällä olisi myös merkitystä selvitetäessä työeläkevakuuttamisen edellytyksiä. Niissä tilanteissa, kun lähetetyllä työntekijällä ei ole A1-todistusta osoituksena siitä, että hän kuuluu lähtövaltion sosiaaliturvalainsäädännön piiriin, tulee työntekijälle järjestää työeläkevakuutus Suomessa.

Eläketurvakeskus pitää esitystä kannatettavana. Työeläkevakuutusmaksu perustuu työntekijälle maksettavan palkan määrään. Siten myös työeläkevakuuttamisen osalta palkan ja kustannusten korvausten erottelun selkeyttäminen on toivottavaa. Mitä selkeämmin palkka on erotettavissa työstä aiheutuvien kustannusten korvauksista, sitä selkeämpää on ohjeistaa työeläkevakuuttamista ja myös valvoa sitä.

Kohta 3) Työsuojeluviranomaiselle tehtävät ilmoitukset

Esityksen 7 §:n mukaan lähettävän yrityksen tulisi tehdä ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä työskentelymaan työsuojeluviranomaiselle joko ennakoon heti, kun lähettävä yritys on tehnyt sopimuksen työntekijöiden lähettämisestä tai viimeistään ennen kuin sopimuksen mukainen työnteke alkaa. Näin on tälläkin hetkellä. Muutoksena esitetään, että jatkossa ilmoituksessa tulisi antaa tiedot jokaisesta lähetettävästä työntekijästä ja tämän työntekepaikasta. Muutos antaisi viranomaisille paremmat edellytykset valvoa työtä ja työhön liittyvien velvollisuuksien noudattamista.

Eläketurvakeskus pitää esitystä kannatettavana. Eläketurvakeskuksen suorittaman vakuuttamisen valvonnan kannalta nyt esitettyä muutosta koskien lähetettyjen työntekijöiden yksilöintiä voidaan pitää myönteisenä uudistuksena.

Jo voimassa olevan lain perusteella Eläketurvakeskuksen valvonta on pyytänyt Lounais-Suomen aluehallintovirastosta lähettämisestä koskevia ilmoituksia työeläkevakuuttamisen valvontaa varten. Valvonta näiden tietojen varassa on kuitenkin ollut haastavaa, koska tiedoissa ei ole yksilöity työntekijöitä, jotka Suomeen on lähetetty. Esityksen mukaan jatkossa ilmoituksilla on yksilöitävä kaikki lähetettävät työntekijät. Tämä parantaa Eläketurvakeskuksen valvonnan mahdollisuuksia selvittää työntekijöiden työeläkevakuuttamisen tilanne.

16.4.2020

Kohta 5) Muut huomiot*Tilastotiedot Suomeen lähetetyistä työntekijöistä*

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi todetaan, että vaikutusten arviointia ehdotettujen muutosten osalta vaikeuttaa käytettävissä olevien tilastojen vähyys. Arvioinnissa on käytetty muun muassa Eläketurvakeskukselta ja EU:sta saatuja tilastotietoja EU:n sosiaaliturva-asetusten 883/2004 ja 987/2009 mukaisesti myönnettyistä A1-todistuksista. Nämä tilastotiedot perustuvat eri lainsäädäntöön ja voivat siten toimia vain suuntaa-antavana tilastona.

Eläketurvakeskus haluaa tuoda myös esiin, että sosiaaliturva-asetusten mukainen lähetetyn työntekijän käsite eroaa lähetettyjä työntekijöitä koskevan direktiivin mukaisesta käsitteestä. Tilastotiedoissa mainituista sosiaaliturva-asetuksen 12 ja 13 artikloista on myös huomattava, että samalla kun 12 artikla koskee sosiaaliturvalainsäädännön mukaista lähetettyä työntekijää, joista osa voi olla myös direktiivin mukaisia lähetettyjä työntekijöitä, voi myös osa 13 artiklan piiriin kuuluvista useassa EU-maassa työskentelevistä työntekijöistä olla direktiivin mukaisia lähetettyjä työntekijöitä.

Eläketurvakeskus